

SZÖVEG –
HORVÁTH PÁL filozófus

SOROZAT –
MAGYAR PÉLDAKÉPTÁR

A LEGNAGYOBB MAGYAR VADÁSZ

*„A fantáziát kárpótlásul
kaptuk azért, amik nem
vagyunk, a humorérzékét
pedig vigaszképpen azért,
amik vagyunk.”*

(Gróf Széchenyi Zsigmond)

Ha *Széchenyi Istvánt* már kortársai joggal nevezték a legnagyobb magyarnak, akkor családja későbbi leszármazottjáról, *Széchenyi Zsigmondról* mondhatjuk, hogy ő volt a legnagyobb magyar vadász. Nem csupán a fegyverforgatásnak, hanem a tollforgatásnak is mestere volt, hiszen vadásztörténetei, útikönyvei egész nemzedékeket szórakoztattak és neveltek a természet, az állatvilág, távoli tájak és emberek tiszteletére és szeretetére.

- ◆ Sárvár-Felsővidéki Széchenyi Zsigmond az egyik legismertebb, nagy múltú arisztokrata család gyermeke, 1898-ban született Nagyváradon. Ősei között a magyar történelem jeles alakjai, főpapok, országnagyok sorakoztak. Űkapja volt a Magyar Nemzeti Múzeumot és a nemzet könyvtárát alapító *Széchenyi Ferenc* gróf, dédapja, *Lajos* gróf pedig a bátyja volt Széchenyi Istvánnak, a reformkor és a nemzeti ébredés emblemikus alakjának. Zsigmond nagyapja, Dénes a kiegyezés utáni korszak közéletének volt jeles szereplője, apja, *Viktor* pedig Fehér megye főispánja. A családban női ágon mélyen katolikus osztrák és cseh-morva főúri asszonyokat találunk, Zsigmond édesanyja *Ledebur-Wicheln Karolina* volt. A kisfiú Zsigmond a Fehérvár melletti Sármentelén és a kiterjedt rokonság ausztriai és csehországi birtokain nőtt fel. A székesfehérvári főreál iskolában, majd Pesten, a *Ferenc József* nevét viselő főgimnáziumban tanult, és ott is érettségizett 1915-ben. A következő két évben a Monarchia katonájaként frontszolgálatot teljesített, a háborús vereséget követően, 1919-től pedig jogi tanulmányokba fogott. Érdeklődése középpontjában azonban a nyelvek, az utazás, a vadászat és az állatvilág megismerése állt. Így otthagya a jogot, és Münchenben, Stuttgartban, rövidesen pedig Oxfordban és Cambridge-ben zoológiát tanult. Hazatérve a családi hagyományoknak megfelelően a köröshegyi birtokon gazdálkodott, közben azonban szenvedélyes vadászként járta az országot és Erdély, Tirol, Észak-Itália hegyeit. Ekkor jelentek meg első kisebb írásai vadászati folyóiratokban.

SZAVANNÁK ÉS DZSUNGELEK VÁNDORA

Egyik angliai útja során ismerkedett meg Stella Crowther kisasszonnyal, egy yorkshire-i pamutgyáros lányával, akivel 1936-ban kötött házasságot. Közben a családi birtok jövedelme által is támogatott vadászati ambíciói már távoli, egzotikus tájak felé vonzották. Első alkalommal, még 1927-ben Almásy László, a kalandos életű vadász, felfedező és pilóta társaságában vadászott Afrikában, az akkor még angol gyarmat Szudánban, a következő évtizedben pedig még további féltucat alkalommal járt Kelet-Afrikában, Kenya, Tanganyika, Uganda, Szudán, Nubia területén. A budai Széchenyi-villa pedig idővel egy jelentős trófea-gyűjteménynek és egy értékes vadászati szakkönyvtárnak is otthont adott. Útjai során Széchenyit nem csak az ekkor még szinte háborítatlan afrikai természet, az állatvilág érdekelte. Megismerkedett az ottani emberekkel, kultúrájukkal, életükkel, a még gyarmati sorban élő régió szépségével és nyomorúságával is. 1932-ben írta meg első nagy sikerű útbeszámolóját és vadászkönyvét,

a Csuit, amelyet néhány évvel később követett az Afrikai tábortüzek, amely izgalmas kalandok mellett betekintést ad a régi Afrika világába is. 1935-ben eljutott Amerikába, Alaszkába, ahol nagy testű medvékre vadászott. Erről az útról szól *Alaszkában vadásztam* című könyve, amely a korabeli amerikai életformáról is érdekes beszámoló. Bár élete nagy szerelme a fekete kontinens maradt, 1937–1938-ban eljutott Indiába is. Ez számított a nászútjuknak feleségével. *Nahar* című könyvében számolt be utazásukról, amely ismét nem pusztán egy tigrisvadász élményeit rögzíti, de bepillantást ad a szubkontinens művészet- és kultúrtörténetébe, Angol-India mindennapjaiba is.

Életében a II. világháború hozott fordulatot. Angol felesége még a háború kezdetekor Péter fiukkal együtt visszaköltözött a szigetországba, 1945-ben pedig el is váltak. Az ostrom alatt a budai villa, benne a páratlan értékű trófea-gyűjteménnyel megsemmisült, csodával határos módon csak a szakkönyvtár élte túl a háborús pusztítást és a későbbi viharos éveket.

A TYÚKÓLBA TELEPÍTETT VILÁGUTAZÓ GRÓF

Az ostrom utáni napokban a szovjet katonai hatóságok letartóztatták, ám néhány hét után elengedték. Ekkor, mivel a nagybirtokok elkobzásával a család anyagi támasz nélkül maradt, Zsigmond gróf vadászati felügyelőként vállalt állást, később pedig a Mezőgazdasági Múzeum szakmuzeológusaként dolgozott. Ám 1951-ben, a legsötétebb Rákosi-időkben őt is kitelepítették. Tiszapolgár közelében egy tanyán, tyúkólban lakott, majd rokonoknál, Balatonyörökön jelölték ki kényszerlakhelyét, de a következő években folyamatos rendőri zaklatásoknak volt kitéve. Idővel azután állást kapott a keszthelyi Helikon könyvtárában, ahol vadászati szakbibliográfia készítése volt a feladata. 1959-ben ismét megnősült, keszthelyi kollégáját, egy nemesi család sarját, a még ma is élő Hertelendy Margitot vette el, aki élete végéig társa volt. Sorsa lassan ismét egyenesbe került. 1955-ben újból megjelenhetett sikerkönyve, a Csui, amelyet további műveinek kiadása követett. Teljes rehabilitációjának számított, amikor 1960-ban a Kelet-Afrikába induló állami expedíció tagja lehetett. A Nemzeti Múzeum természetrajzi gyűjteményének a háborúban és 1956-ban megsemmisült anyagát kellett pótolni. Négy évvel később még egy alkalommal eljutott a gyorsan változó Afrikába, élményeiről pedig *Denaturált Afrika* című könyvében számolt be az olvasóknak. Fájó szívvel, de bizakodva látta, hogy a fekete földrész már nem a régi; minden ellentmondásával együtt megindult a függetlenség és a modernizáció útján, a gróf pedig remélte, hogy ennek nem a csodálatos növény- és állatvilágnak a pusztulása lesz az ára, amelyet ő annyira szeretett.

Ekkor már akadálytalanul jelentek meg régebbi és újabb könyvei: élete során írt tizennégy munkája azóta közel kétfélmillió példányszámot ért el. 1967-ben Budapesten távozott az élők sorából. Páratlan értékű, négyezer kötetes vadászati könyvtára a Természettudományi Múzeumba került, emléket köztéri szobor, utcanév, emléktábla őrzi, főképpen pedig olvasóinak emlékezete. Életrajzi természetfilm is készül alakjáról, amelyet talán 2019 végén mutatnak be. ♦

Egy népszerű anekdota is őrzi a sok kalandot és viszontagságot megért gróf alakját, jellemét, humorérzékét és iróniáját – és egyben a meghurcolt magyar arisztokrácia zömének emberi tartását. Az 1960-as sikeres magyar Afrika-expedíció hazatérését követően állami és pártvezetők fogadáson köszöntötték az érintetteket. *Kádár János*, maga is lelkes vadász, borospohárral a kezében odalépett Széchenyihez, és a maga kedveskedően bizalmas stílusában feltette neki a kérdést: „*Mondja, Széchenyi, hogyan lehet, hogy maga sem 1945, sem 1956 után nem hagyta el az országot?*” A gróf válasza rövid volt, de hozzá illő: „*Tudja, a Zsigament volna, de a Széchenyi nem engedte.*”

hirdetés

SZENT ISTVÁN RÁDIÓ
TELEFON: 36/ 510 610
E-MAIL: INFO@SZENTISTVANRADIO.HU
WWW.SZENTISTVANRADIO.HU

HALLGASSA RÁDIÓNKAT,
OLVASSA HÍREINKET
INTERNETEN!

HITTEL SZÓLUNK ÉRTÉKEKRŐL

EGER 91.8 MHz
MISKOLC 95.1 MHz
ENCS 95.4 MHz
GYŐNSYŐS 102.2 MHz
HATVAN 94.0 MHz
BÁTORALJAJÁRHÉLY 90.6 MHz
TOKAJ 101.8 MHz
TÓRÓKSZENTMIKLÓS 96.4 MHz

AZ EGERI FŐEGYHÁZMEGYE TELEVÍZIÓJA
HÍREK AZ EGYHÁZMEGYÉBŐL • SZENTMISÉK
ELŐADÁSOK • STÚDIÓBESZÉLGETÉSEK
FILMEK AZ EGERSZALÓKI
IFJÚSÁGI TALÁLKOZÓRÓL
WWW.SZENTISTVANTV.HU

SZENT ISTVÁN TELEVÍZIÓ

A
TAKARÉKBANK
BEMUTATJA

LERNER JÁNOS FILMJE

VADON VILÁG

GRÓF SZÉCHENYI ZSIGMOND
NYOMÁBAN

PRODUCEREK JOE VIDA ÉS LAJOS TAMÁS

TAKARÉKBANK

OKTÓBERT 10-TŐL A MOZIKBAN!

Tizenkét éven
alúliak számára
nem ajánlott

12

SZÖVEG –
SZALAY KRISZTINA

SOROZAT –
VILÁG-KÉP

KÉPEK A KANAPÉRÓL

Képzeld el, hogy a világ leghosszabb vasútvonalán, a transzszibériai expresszen utazunk, még hozzá orosz nyelvtudás nélkül! 2010-ben az alig 24 éves belga származású *Bieke Depoorter* fényképezőgéppel és egy előre megírt orosz cetlivel utazta végig az útvonalat, arra kérve idegen embereket, engedjék be otthonukba, fotókat akart ugyanis készíteni az ott lakó emberekről, családokról.

◆ „Egy helyet keresek, ahol eltölthetnék egy estét. Ismer olyat, akinek van egy ágya vagy egy kanapéja? Nincs szükségem semmi másra, van saját hálószákom is. Nem szeretnék hotelben megszállni, mert nincs túl sok pénzem, és szeretném látni, hogyan élnek az emberek Oroszországban. Aludhatok esetleg az otthonában? Köszönöm a segítségét!”

Csupán ennyire volt szükség ahhoz, hogy az útvonal menti elfeledett kis falvakban bizalmat kapjon, és megfigyelje az emberek életmódját. Gyakran a lakások központjában, a kanapén kapott helyet, így a család életének is a közepébe csöppent.

Azt gondolhatnánk, hogy beszéd nélkül nem igazán ismerhetünk meg egy embert vagy egy közösséget, de Bieke épp az ellenkezőjét tapasztalta: a nonverbális kommunikáció és a jelbeszédhez hasonló mozdulatok talán még jobban is segítették a kapcsolódást közte és a képeinek szereplői között, mintha értették volna egymás nyelvét.

Persze neki is bátorságra volt szüksége, hogy átlépje saját korlátait és idegenek otthonában aludjon, de a szállásszervezés meglepően gördülékenyen működött, mert elnyerte a lakók bizalmát. Előfordult, hogy látogatása váratlan esti buliba torkollott, a vendéglátók elkészítették kedvenc ételeiket. Sokan megtisztelve is érezték magukat, hogy ilyen messziről érkezett vendég az Isten háta mögötti otthonukba.

A három hónapig tartó munka után Bieke többször is visszatért, folytatta a projektet. A teljes sorozatot az *Ou Menya* (Nálam) című könyvében lehet megtekinteni. ◆

SZÖVEG –
SZŐNYI LÍDIA pszichológus

A KLÍMAKRÍZIS PSZICHOLÓGIÁJA

A WWF 2016-os reprezentatív kutatása szerint a magyar lakosság csupán 16%-át foglalkoztatja aktívan a természet- és környezetvédelem. Vajon mi lehet az oka annak, hogy a klímakutatók, ökológusok üzenete nem ér célba, holott tudjuk, hogy baj van, és a változtatáshoz szükséges információk is a birtokunkban vannak?

◆ ALMÁT SZEMÉTÉRT

Az alsós olvasókönyvemben szerepelt egy kárpátaljai magyar népmese, amelyben a gazdag ember fia két szekér almával útra kelt, hogy megkeresse szíve választottját. A hetedik faluig meg sem állt, ahol aztán a piac közepén árulni kezdte a portékáját, de nem pénzért, hanem szeméért. A gazdag lányok vitték a temérdek szemetet, cserébe a finom almáért, de a fiúnak nem tetszett egyikük sem, így tovább ment. Végül már csak egy almája maradt, a legszebb és a legpirosabb. Ekkor jelent meg a szegény lány, akinek alig volt egy kevés szemetete a kosara aljában. A fiú pont ilyen feleséget keresett, összeházasodtak és boldogan éltek, amíg meg nem haltak.

Akárhogy is törtem a fejem, nem igazán tudtam hova tenni ezt a mesét. Egy Baranya megyei kis falucskában, később egy kiskunsági komfort és szemétszállítás nélküli tanyán élő, tízgyermekes család kislányaként furcsa volt, hogy ami nekünk természetes, az másnak ekkora érték. Természetesen híre sem volt akkor az ökológiai lábnyomnak, a zero waste mozgalomnak, de a reduce-reuse-recycle hármasáról sem sejtettünk semmit. A szüleim Budapest belvárosából költöztek vidékre, hogy visszatérjenek a természethez, és maguk termeljék meg, amire szükségünk van. Édesanyám a sváb asszonyoktól megtanulta a zöldségtermesztés, a kenyérdagasztás, a befőtt- és lekvárkészítés titkát, édesapám pedig ellátta az állatokat, akiknek a nyári hőségben mi forgattuk a szénának valót, ők pedig friss tejet adtak, amiből magunk készítettük a túrót, a tejfölt és a sajtot. Izgalmas kaland volt az életünk, de néha vágyakozva gondoltam a tanyánktól gyalogszerrel elérhetetlen távolságban lévő boltra, ahol friss élesztő kapható, amivel teljesen más, és számomra finomabb a kenyér íze, mint a nyári melegben megsavanyodott öregtésztával. Miért is lenne ezért akkora ár az élesztőpapír csomagolása, vagy a boltba való eljutás során felhasznált benzin?

Kép: Chris Barbalis / Unsplash

A Bosco Verticale (függőleges erdő) az olaszországi Milánó egyik legújabb építészeti nevezetessége. A lakó- és irodakomplexum tervezői – Stefano Boeri, Gianandrea Barreca, Giovanni La Varra – az épületek erkélyeire és teraszaira 730 fát telepítettek.

Bár nem beszéltünk róla, igazán környezettudatos nevelést kaptunk, felnőttként mégis természetesnek tűnt, hogy a kis családom szükségletei és a kényelmünk kerüljenek a figyelmem középpontjába. A saját bőrömről tapasztaltam meg, hogy az individualista társadalmi beállítódás mennyire könnyen elsodorhatja az embert, és milyen tudatosnak kell lenni ahhoz, hogy ne mindig az újabbat, a nagyobbat, a modernebbet és a szebbet hajszoljuk.

KÖZELSÉG ÉS SZEMLÉLETESÉG

Hiába tudjuk, hogy az életmódunkkal hihetetlen mértékben szennyezzük a környezetünket, és a változtatás nem tűrne halasztást, különböző énvédő mechanizmusok segítségével igyekszünk távol tartani magunktól a tényeket. A tagadás révén nem kell szembenézni a terhes felismerésekkel, amiben az is a kezünkre játszik, hogy az igazán súlyos problémák tőlünk távol zajlanak (sarki jégsapkák és gleccserek olvadása, emelkedő tengervízszint, gyakoribb viharok és tornádók, növény- és állatfajok kihalása), és egyelőre nincsenek ránk közvetlen hatással. A közelség ténye a pszichológia szerint alapvetően meghatározza, hogy az adott ügy érzelmileg mennyire mozgat meg, illetve cselekvésre motivál-e bennünket. Amíg a probléma nem a közvetlen környezetünkben történik, a kisujjunkat se mozdítjuk meg.

A másik fontos tényező a szemléletesség. Amíg a láthatatlan légszennyezésről, vagy 1-2 fokos középhőmérséklet emelkedéséről beszélünk, addig csupán azt látjuk, hogy a felszínen minden békés és háborítatlan, mi pedig hátradőlve nyugtázzuk, hogy a probléma nem is olyan drasztikus, hogy valódi tettekre legyen szükség.

A SOKARCÚ TEHETLENSÉG

Csepp a tengerben

A klímaváltozásról szóló cikkek hozzászólásainak igen nagy százalékában a tehetetlenség érzése fogalmazódik meg. Miért is vásárolnánk kevesebbet, gyűjtenénk szelektíven a hulladékot, utasítanánk el a műanyagba csomagolt termékeket vagy komposztálnánk, amíg azt látjuk, hogy a nagyvállalatok, illetve a politikai és gazdasági döntéshozók nem tesznek semmit? A „csepp a tengerben” effektus miatt úgy érezzük, hogy mások részvétele nélkül a hozzáadott erőfeszítésünk kárba vészett, ezért érzelmileg bezárkózunk, és úgy döntünk, nincs értelmünk küzdeni. Bea Johnson a „Zero Waste” című könyv szerzője szerint a változtatás kulcsa a fogyasztók kezében van, mivel a vásárlásunkkal letesszük a voksunkat az általunk preferált termékek és cégek mellett, így a kínálatot

az igényeink határozzák meg. Ha a pénzünkkel a fenntartható fejlődést szem előtt tartó cégek termékeire szavazunk, akkor a gyártók és a forgalmazók is elkezdnek odafigyelni az újfajta igényekre és környezettudatosabb megoldásokat választanak majd.

A büntudat pusztító ereje

A természet állapotával való szembenézés gyakran jár együtt a büntudat érzésével. Különösen akkor, ha egyből mindent tökéletesen szeretnénk csinálni. Lehet, hogy egyesek számára motiválóak a „no waste mozgalom” hősei, akiknek az éves szemétermelése belefér egy befőttesüvegbe, de másokat inkább elbizonytalanít az üzene-tük, mivel úgy érzik, hogy felesleges is belekezdeni, ha nem tudnak ennyire profik lenni. A kioktatás és ítélkezés hátráltatja a változást. A klímaváltozásban játszott szerepünkkel való szembenézés a felesleges büntudatkeltés nélkül is rengeteg fájdalommal, kétségbeeséssel, félelemmel, hátrítással és szorongással járhat. Ezeknek az érzéseknek a feldolgozatlansága az érzékek eltompulásához, pszichés bénultsághoz és tehetetlenséghez vezet, ami megakadályozza, hogy fenntarthatóbb életmódot alakítsunk ki.

Az ököpszichológiával foglalkozó szakemberek szerint a viselkedésváltozáshoz nem még több vagy erőteljesebb ingerre van szükség, hanem a fájdalommal való egyéni és kollektív munkára.

Érdeemes szem előtt tartani: különbözőek vagyunk, különböző lehetőségekkel, a lényeg, hogy elinduljunk az ökolábnyom-csökkentés útján. Minden szokásváltozáshoz idő kell, ezért a kulcs a fokozatosságban rejlik – különben könnyen előfordulhat, hogy a kezdeti nagy lendületet az első kudarccal elbizonytalanodás és feladás követi.

Minek nevezzük?

A szóhasználatunk is hatással van a környezetvédelemhez való viszonyunkra. A természetvédelem kapcsán használt kifejezéseink többsége a tehetetlenség-érzésünket erősíti. A klímaváltozás túl semleges, a klímakatasztrófa túl erőteljes kifejezés, ezért nem sarkallnak aktivitásra. A katasztrófa szó használata ráadásul azt

a benyomást kelti, hogy úgysem tehetünk semmit, a tragédia elkerülhetetlenül bekövetkezik. A megoldások nélküli pánikkeltés lefagyással és tehetetlenségérzéssel párosul. A szakemberek éppen ezért a klímakrízis szó használatát javasolják, ugyanis ez a kifejezés azt sugallja, hogy van kiút. A krízis szó válságot/fordulatot jelent, vagyis arra utal, hogy egy korábbi viszonylagos egyensúlyi helyzet drasztikusan felborul, amely azután új egyensúlyi állapot kialakulásával, a rendszer újrendeződéssel oldható meg. Bakó Tihamér klinikai szakpszichológus szavaival élve a krízis annyit jelent, hogy a verem mélyére kerültünk, mert az eddigi problémamegoldó stratégiáink csődöt mondtak. A verem és gödrök első törvénye, hogy abba kell hagyni az ásást. Valami újat kell próbálnunk, így a megélt tapasztalatokkal és a felszabadult kreativitással gazdagabban, lélekben megerősödve kijuthatunk a verem mélyéről. Ebben benne rejlik a poszttraumás növekedés lehetősége is.

AZ ÖKOPSZICHOLÓGIA ÜZENETE: EMPÁTIA

Az ököpszichológia kifejezés 1992-ben *Theodore Roszak* „The Voice of the Earth” című könyvében jelent meg először. A multidiszciplináris tudományterület képviselői úgy gondolják, hogy az ember lelki és fizikai állapota, illetve a bolygónk állapota egymással kölcsönhatásban van. *Jeffrey C. Hall, Michael Rosbash* és *Michael W. Young* 2017-ben orvosi Nobel-díjat kaptak azért, mert rámutattak, hogy a növények, az állatok és az emberek bioritmusa a Föld forgásához alkalmazkodik. A természet alapú megközelítés egyre fontosabbá válik a pszichiátriában is, dr. *Purebl György* leírja, hogy egyre több kutatás támasztja alá, hogy a környezettel való kapcsolat helyreállítása (a saját bioritmusunkra való odafigyelés, a zöld környezetben, állatokkal való szoros kapcsolatban való élet) jelentős pszichológiai védelmet jelent a mentális zavarokkal szemben.

Molnos Zselyke ököpszichológus szerint a környezetkárosítás nem csupán morális (milyen bolygót vagyunk

a gyermekeinkre?) vagy racionális kérdés (miért éri meg?), hanem azonosulási kérdés is. Mivel az élővilág részei vagyunk, és összeköttetésben vagyunk vele, ezért nemcsak felelősek vagyunk a Földünk állapotáért, hanem a természetet ért csapásoknak mi is a vesztesei vagyunk. Az ököpszichológia képviselői ezért úgy gondolják, hogy a változás kulcsa a természethez való (újra) kapcsolódás az empátián keresztül. Mivel az empátiát a hasonlóság észlelése váltja ki, ezért a természettel való élményalapú közvetlen kapcsolat megkerülhetetlen. Ezen keresztül megtapasztalhatjuk, hogy a különböző élőlények egyedi, különböző vonásokkal rendelkező lények, ami elősegíti a hasonlóság észlelését és ezáltal az irányukba formálódó empátiát. Tovább mélyítheti együttérzésünket az ember környezeti rendszerbe való ágyazottságának és a természettel való összekapcsoltságának felismerése. Mivel a kutatások szerint a külső csoportokkal szemben hajlamosak vagyunk kevesebb empátiát érezni, sőt, bántani is őket, ezért kulcsfontosságú, hogy a természetet ne teljesen rajtunk kívülállóként lássuk, hanem felismerjük, hogy mi magunk is részei vagyunk, és így a természetben okozott károk a mi veszteségeink is.

Az újrapcsolódás lényege, hogy megéljük a rendszerbe/hálózatba ágyazottságunkat, amiben segíthet, ha kimegyünk a természetbe, ahol lelassulhatunk, és a természet megfigyelése (egy virág szirmai vagy a falevél erezete) során megélt koncentráció, és elmélyüléssel keresztül meghallhatjuk a saját légzésünket, szívverésünket is. Aktívan is építhetjük a természettel való kapcsolatot, például egy élőhely helyreállításán, a természeti kézművességen, kertészkedésen, vagy a természetben való sporton keresztül. A hangsúly minden esetben a figyelmen, a tudatosságon és az önátadáson van, mert ezek által mélyülhetünk el a pillanatban és élhetjük meg, hogy mi magunk is a nagy egész részei vagyunk, és elindulhat a kétirányú gyógyulási folyamat. ♦

hirdetés

**MAGYAR
KATOLIKUS
RÁDIÓ**
katolikusradio.hu

ÖRÖMHÍR MINDENKINEK!

FIATALOKNAK
IDŐSEKNEK
CSALÁDOSOKNAK
EGYEDÜLÁLLÓKNAK

Az reklám egy zöld kör alakú logót tartalmaz a Magyar Katolikus Rádió nevével és a katolikusradio.hu webcímmel. Mellette egy boldog, mosolygós család (apát, anyát és két gyermeket) láthatunk. A szöveg a 'ÖRÖMHÍR MINDENKINEK!' felkiáltással kezdődik, majd felsorolja a célcsoportokat: fiataloknak, időseknek, családoknak és egyedülállóknak.

AHOL KISÜT A NAP

Létezik a Hernád völgyében egy alig több mint négyszáz lelkes község, Hernádszentandrás, ahol nemcsak gyönyörű szivárvány köszönti az új tanévet kezdő iskolásokat, hanem egy maroknyi tevékeny fiatal is. Ők az InDaHouse Hungary Egyesület önkéntesei, akik 120 társukhoz hasonlóan hozzásegítik a helyi és környékbeli – jórészt cigány származású – gyerekeket egy biztonságosabb, valódi választási lehetőséget kínáló jövőhöz. Szeptembertől júniusig, hétvégeként, a kezdeti pereit működésüket is beleszámítva immár hatodik éve. És még jó ideig maradnak: tavaly május óta kizárólag adományokból, önkéntes munkával építik bázisukként szolgáló házukat. Évtizedekre terveznek.

- ◆ Fél 12-re gördül be a vonatunk a Miskolctól még közel negyvenpercnyi utazásra található Ináncsra, amely Pere és Hernádbúd mellett a negyedik – egyben legnagyobb – falva a programnak. Budapestről még borongós reggel indultunk, itt simogató napsütés fogad. Benkő Fruzsina érkezik értünk kisbusszal, a József-átjáró-díjas InDaHouse Hungary alapítója, szociális munkás. Fruzsi elhivatottságáról talán sokat elmond, hogy az itteni gyerekek fuvarozása miatt tanult meg autót vezetni. Tősgyökeres budapestiként nyáron a faluba is költözött, hogy felügyelje az építkezést – most a kedvünkért hagyta ott az általa megálmodott Önkéntes- és Gyerekközpont építési munkálatait. Pedig nagy nap lesz a mai: ha az időjárás kegyes marad hozzánk, vályogtapasztást tanulhatunk az egyike helyi nagypapától. De erről majd később.

SZERZŐDJÜNK!

Első utunk a tanodába vezet, ahol – az InDaHouse-os tanév kezdéseként – már javában zajlik a gyerekekkel való szerződésalkotás. „Korábban fogadalmakat tettek a tanodásaink, most a velük foglalkozó önkéntes segítségével mindegyikük megfogalmazza az éves (tanulási) céljait, és a fő szabályok – senki nem bánt senkit, legfeljebb öt hiányzás megengedett félévenként – betartásának vállalásával együtt ezt foglalja írásba” – magyarázza Fruzsi. A tanodai foglalkozásoknak a saját házuk várhatóan októberi elkészültéig most is a falu egyik épülete ad otthont, ahogyan az előző két tanévben is; Hernádszentandrás Önkormányzatának

Az InDaHouse hernádszentandrási tanodája

köszönhetően. Délelőtt tíz órától 2 órás időszavokban váltják itt egymást a 6-16 éves korú gyerekek a két nap alatt – idén ötvennyolcan –; a foglalkozások első fél órája csoportos játékkal (jó időben kint, az udvaron), majd egyéni fejlesztéssel telik. Utóbbi jól összehangolt munka eredménye: a gyerekek egyéni érdeklődése, nehézségei alapján feladatlapot készítő önkéntesek, egy-egy diák útját követő mentorok és ide utazó, illetve Skype-on oktató önkéntesek dolgoznak együtt hétről hétre.

MINDENKI EGYÉRT: SZABI GIMNÁZIUMBA KERÜL

Bogi 12 éves, már az ötödik tanévet kezdi az InDaHouse-ban (közben 2016-ban egy évet Kanadában élt a családjával), szeret tanulni, a legtöbb tárgyból négyes-ötös, a matek hármását viszont szeretné kijavítani „legalább ötösré”. Célja, hogy Miskolcra járjon gimnáziumba, bár a fodrász szakmát is szívesen kitanulná. Az idei tanévet egyébként – hosszas előkészítő munka és rengeteg beszélgetés eredményeképpen – az InDaHouse négy diákja is

Szerződés közben

gimnáziumban kezdte meg, Fruzsi szerint ez az egyik legnagyobb sikerük. Egyikük, Szabi ráadásul Budapesten folytatja tanulmányait, ám ott sem engedik el a kezét: adományozók segítségével biztosítják a szükséges kiadásai fedezetét, önkénteseik pedig a közlekedésben és a tanulásban támogatják őt. „Mi sokkal többet láttunk benne, mint eddig bárki” – válaszolja Fruzsi kérdésekre, vajon Szabiban nélkülük is feltámadt volna-e a vágy arra, hogy gimnáziumba menjen. Ugyanakkor hangsúlyozza: nem szeretnének senkire semmit ráerőltetni, inkább egy hozzáállást képviselnek: „legyen valaki kőműves, de legyen ő a legjobb.”

„ÉRZELMET KAPOK”

Közben vége az első foglalkozásnak, és jön a hír: az egyik nagylány, bár be van osztva, nem szeretne jönni a tanodába. Fruzsi otthagyt mindent, és együtt elmegyünk Ramónaéért, aki – miután elárulja, mi a baj – hajlandó mégis velünk tartani, közben elmeséli, hogy a 9 éves öccsével évek óta járnak az InDaHouse-ba, számtalan nyári táborukban is részt vettek már. Nem meglepő, hogy a gyerekek számára Fruzsiék programja messze túlmutat a tanulmányi eredményeik javulásán: kézzel írott „tanévkezdő” cetlijeik tanúsága szerint az InDaHouse-ban rengeteget adnak és rengeteget kapnak. Például mit? Szeretetet, figyelmet, kedvességet. Kölcsönös segítséget. Érzelmet.

De kapnak élményeket és ajándékokat is – ehhez azonban kitartás, elkötelezettség és önmaguk meghaladása is szükséges – ezeknek a mérésére hivatott az InDaHouse saját fejlesztésű manna-rendszere. A gyerekek – együttműködésük fokához, szorgalmukhoz mérten – egész

Csapatépítő foglalkozás a hernádszentandrás tanoda udvarán

évben pecsétet gyűjtenek ugyanis, így juthatnak hozzá év végén például a vágyott biciklihez vagy a budapesti utazáshoz. Az év során a kalandot az egyik önkéntes által idén tavasszal életre hívott túrakör is jelenti: a zemp-léni, bükki kirándulások során a gyerekek megtanulják tisztelni a természetet és egymást. Önmagukat legyőzve, együtt jutnak fel a csúcsra, ki-ki egy-egy szerepet – orvos, navigátor, vezérhangya, hátvéd – vállalva a csapatért.

20 NAP ÉPÍTKEZÉS – LÁNYKÉNT

Két óra. Ebéridő. A tanodától pár méterre lévő építkezésen csend van, csak az egyik házépítő önkéntes, Dávid ássa az egyre nagyobb gödröt – hogy erre miért van szükség, az hamarosan kiderül. A ház megépítése egyébként – kezdve a telek és a rajta álló kis vályogház megvásárlásával, amely az újonnan épülő ház részévé vált – eddig példátlan összefogás eredménye. Termékekkel együtt nagyjából 30 millió forintot adtak össze magán- és vállalati adományozók, és nem kizárt, hogy – további középiskolai és céges csoportok érkezésének köszönhetően – az önkéntes segítők száma eléri majd a 600 főt. A ház alsó szintjén kapnak helyet a gyerekfoglalkozásokhoz szükséges helyiségek, még a felső szinten az – akár hosszabb távra érkező, külföldi – önkénteseket tudják majd elszállásolni egy-, két- és négyágyas szobákban.

Egyelőre az ideutazó önkénteseknek – Fruzsinak tartósan – az önkormányzat ad szállást: ebédidőben itt találkozunk velük. Tőlük tudom meg, hogy a tanodás és koragyerekkori fejlesztő önkéntesek közül többen az építkezésen való munkával kezdtek az InDaHouse-nál.

Látogatás Nikóéknál Perén

A 29 éves, doktori tanulmányokat folytató Zsófi például múlt szeptember óta nagyjából 20 napot töltött itt különböző munkálatokkal – csempézett, gipszkartonozott, csiszolt –, a tanodában pedig ma „debütált”, havi egyszer tud Hernádszentandrásra utazni. (Egy hétvége péntek estétől vasárnap estig tart, az önkéntesek Budapestről együtt, az InDaHouse kisbuszával érkeznek.)

LÁTOGATÓBAN NIKÓÉKNÁL

A hat tanodás és hat, az építkezésen dolgozó önkéntes mellett ezen a hétvégén három önkéntes járja a perei, hernádszentandrásai és ináncsi családok otthonait, hogy a családok 0-6 éves gyerekei (nagyjából ötven kisgyerek) számára úgynevezett korai fejlesztést végezzen. Ez különösen fontos, hiszen a gyerekek sokszor már az általános iskolába is úgy kerülnek be, hogy bizonyos készségek terén le vannak maradva. Az InDaHouse társadalmi vállalkozásként működő perei vendégházából elindulva – ahol a lányok ebédidejüket töltik – a már egy éve a programban dolgozó Csengét és Alexát, valamint az „újonc” Brigit kísérik el a soron következő perei családhoz. Csenge szerint a családok nyitottak a látogatásokra, hamar a bizalmukba fogadják az önkénteseket. Egy hatalmas, fejlesztő játékok sokaságát rejtő szatyorral érkezünk meg az egyéves Nikolaszhoz, illetve két nagyobb – már tanodás – testvérehez és szüleikhez. Míg Alexa és a kicsi apukája Nikóval foglalkozik, a másik két lány az iskolát a héten kezdő Amandával és Dominikkal játszik. Erzső, az anyuka szerint a két nagyobb gyerek rengeteget fejlődött az előkészítő tanodái év alatt, és

Vályogtapasztás vidám hangulatban

már alig várják a másnap délelőtti első foglalkozást Szentendrason. Dominik tavaly összegyűjtött a megszerzett mannáiból egy biciklirevalót, és még így sem használta fel az egész „készletét”.

A VÁRVA VÁRT VÁLYOGTAPASZTÁS

Búcsúzunk Alexáéktól, és a kisbusz vezetését átvevő helyi apuka segítségével visszajutunk az építkezésre, ahol az említett „InDaHouse-os” nagypapa – hálából, hogy az unokái ide járhatnak – vályogtapasztásra okítja az önkénteseket. Éppen a Dávid által ásott gödörben állnak mind, az előző nap „bányászott” agyagot és pelyvát vidáman taposva, akkor már egy órája. Hamarosan már lehet vele tapasztani a kis vályogházat.

Nagyjából két hónap múlva várhatóan befejeződik a második éve tartó építkezés, ám az InDaHouse csapata továbbra sem tétlenkedik: egy magánadományozónak hála megvehetik a településen azt a kis házat, ahol – felújítás után – egy másik nagy álom, a közösségi kávézó valósul majd meg. Ez idősebb gyerekeknek nyújt majd lehetőséget, hogy beletanuljanak a munka, a vállalkozás világába. Fruziék emellett néhány éven belül az Encs városhoz tartozó (szegregált iskolájú és óvodájú) Fügödőt is be szeretnék vonni a programba, ám ehhez még szükséges mind a humán, mind az anyagi erőforrásaik megerősítése. Fontos lenne az is, hogy hosszú távon biztosítani tudják a három, az egyesületben főállásban dolgozó munkatárs fizetését. Kihívás tehát még bőven akad, de a csapat sokszínűsége, kreativitása és kitartása már eddig is hegyeket mozgatott meg. ♦